

Samenvatting OOP onderzoek 2012

Achtergrond onderzoek:

Regelmatig halen veiligheidsincidenten op scholen het nieuws. De aandacht in de media gaat vaak uit naar de direct betrokkenen, maar de gebeurtenis heeft impact op de hele school. CNV Onderwijs wil weten of het risico op incidenten toe of afneemt, of er voldoende respect van leerlingen en ouders richting schoolpersoneel is en of er een verruwing in de omgang met elkaar zichtbaar is. Daarnaast vraagt CNV Onderwijs zich af of scholen en schoolpersoneel eigenlijk wel goed zijn voorbereid op onveilige situaties.

CNV Onderwijs heeft dit onderzoek uitgevoerd onder Onderwijs Ondersteunend Personeel (OOP) in het primair en voorgezet onderwijs. Voor dit onderzoek is per e-mail een digitale uitnodiging gestuurd naar 18.233 OOP-ers. 1110 respondenten zijn gestart met de vragenlijst, 903 relevante respondenten hebben de vragenlijst volledig ingevuld. Aan de hand van de verzamelde gegevens kunnen er voor de totale populatie (PO en VO) uitspraken gedaan worden met een betrouwbaarheid van boven de 95%.

Deel I: Respect

In het eerste deel van het onderzoek is onderzocht of onderwijs ondersteunend personeel voldoende respect ervaart. Er is gevraagd hoe zij dit op de werkvloer ervaren van vier groepen waarmee zij in aanraking komen, namelijk scholieren, ouders, collega's en leidinggevenden.

Merendeel onderwijs ondersteunend personeel ervaart voldoende respect...

Gemiddeld geeft de overgrote meerderheid van het onderwijs ondersteunend personeel aan dat hij of zij voldoende respect ontvangt van anderen voor het werk wat zij doen. 82% van het onderwijs ondersteunend personeel geeft aan voldoende respect te ontvangen op de werkvloer. Het gemiddelde cijfer dat door de respondenten wordt gegeven voor het respect dat zij ontvangen is een 7,3.

...al wordt in het voortgezet onderwijs minder respect ervaren dan in het basisonderwijs

Tien tot twintig procent van het onderwijs ondersteunend personeel geeft aan onvoldoende respect te ontvangen. Hierbij is een verschil te zien tussen onderwijs ondersteunend personeel werkzaam in het basisonderwijs en het voortgezet onderwijs. 11% van het onderwijs ondersteunend personeel in het basisonderwijs geven aan niet voldoende respect te ontvangen, terwijl in het voortgezet onderwijs ruim één vijfde (22%) van het onderwijs ondersteunend personeel zegt onvoldoende respect te ontvangen.

...respect van collega's vindt men het belangrijkste, van ouders het minst

Gemiddeld geeft het onderwijs ondersteunend personeel in zowel het basis- als in het voortgezet onderwijs aan, het meeste respect te ontvangen van collega's. Het ontvangen van respect van collega's, is voor onderwijs ondersteunend personeel ook belangrijker dan respect van scholieren, ouders en leidinggevenden.

In het voortgezet onderwijs is het beeld meer verdeeld, 40% van het onderwijs ondersteunend personeel vindt het weliswaar ook het belangrijkste om respect te krijgen van collega's, tevens vindt 33% het belangrijk om respect te krijgen van scholieren. De groep die door onderwijs ondersteunend personeel als minst vaak worden genoemd zijn 'ouders' (3%).

Deel II: Agressie

In het tweede deel van de vragenlijst is bevraagd welke mate en welke vormen van agressie onderwijsondersteunend personeel ervaren. Er is onderscheid gemaakt tussen verbale en fysieke agressie.

Verbale agressie van collega's en leidinggevende weinig aanwezig...

Gemiddeld ervaart onderwijs ondersteunend personeel het minste verbale agressie van leidinggevenden en collega's. In 92% van de gevallen is dit minder dan één keer per jaar bij leidinggevenden en 88% van het onderwijs ondersteunend personeel heeft minder dan één keer per jaar verbale agressie van collega's ervaren.

...scholieren en ouders zijn vaker verbaal agressief

Onderwijs ondersteunend personeel heeft vaker te maken met verbale agressie van scholieren en ouders. 35% geeft aan minstens één keer per half jaar of vaker verbale agressie van scholieren te ervaren. 13% van het onderwijs ondersteunend personeel heeft minstens één keer per half jaar of te maken met verbale agressie van ouders.

...weinig fysieke agressie

Onderwijs ondersteunend personeel heeft minder vaak te maken met fysieke agressie dan met verbale agressie. Bijna alle respondenten geven aan nooit te maken te hebben met fysieke agressie van ouders (91%), collega's (96%) en leidinggevende (97%). Bij de doelgroep scholieren hebben onderwijs ondersteuners vaker te maken met fysieke agressie. Gemiddeld zegt 65% nooit fysieke agressie te maken te hebben. In het basisonderwijs heeft onderwijs ondersteunend personeel vaker te maken met fysieke agressie dan in het voortgezet onderwijs. 17% van het onderwijs ondersteunend personeel in het basisonderwijs heeft minstens één keer per half jaar te maken met fysieke agressie, tegenover 11% in het voortgezet onderwijs.

...verschil met de afgelopen tien jaar?

De ruime meerderheid van het ondersteunend personeel geeft aan dat het agressief gedrag tegen henzelf of collega's in de afgelopen 10 jaar gelijk is gebleven of het niet te weten. Zeker waar het collega's en leidinggevende betreft geeft 85% aan dat dit gelijk is gebleven. Bij scholieren en ouders denkt men vaker dat dit is toegenomen. Volgens ruim een derde is het agressief gedrag van scholieren toegenomen en volgens een kwart is het agressief gedrag van ouders toegenomen in de afgelopen 10 jaar.

Deel III: Veiligheid

Het derde deel van dit onderzoek had betrekking op in welke mate onderwijs ondersteunend personeel bekend zijn met de afspraken over maatregelen om onveiligheid te voorkomen. De arbowet verplicht de school maatregelen te nemen om onveilige situaties tegen te gaan en beschrijft hoe er gehandeld moet worden. Dit moet worden opgenomen in een schoolveiligheidsplan.

Bestaan van afspraken over veiligheid op school bekend...

De meerderheid van het ondersteunend personeel is op de hoogte van het feit dat er afspraken zijn gemaakt over veiligheid. Zo geeft 72% van alle onderwijs ondersteunend personeel aan op de hoogte te zijn van het schoolveiligheidsplan, weet tweederde dat er op hun school aandacht is voor richtlijnen met betrekking tot pesten en bedreigen via sociale media en weet 71% dat geweldsincidenten en ongevallen op het werk worden geregistreerd.

...invulling van de afspraken over veiligheid minder bekend

De exacte invulling van deze afspraken en maatregelen is gemiddeld slechts bij de helft van alle respondenten bekend. 54% van alle onderwijs ondersteuners zijn bekend met de instructie hoe er omgegaan moet worden met onveilige situaties, 48% van het onderwijs ondersteunend personeel heeft geleerd hoe agressie kan worden voorkomen en de helft heeft geleerd hoe er om gegaan moet worden met agressie. Ook de strafmaatregelen bij incidenten en de procedure in het geval van aangifte is bij respectievelijk 41% en 52% bekend.

...wel sprake van een veilige werkomgeving

Toch geeft 88% van alle respondenten aan dat er sprake is van een veilige werkomgeving. Het gemiddelde cijfer dat onderwijs ondersteunend personeel voor persoonlijke en algemene veiligheid geven is zowel in het basisonderwijs als voortgezet onderwijs een 8.